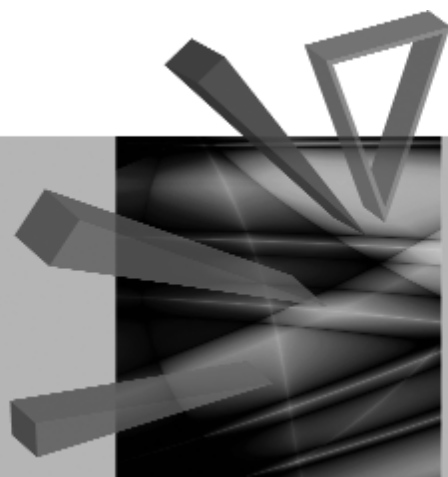

Kształtowanie się nowej przestrzeni w gospodarce globalnej

Redaktorzy naukowi
Stanisław Korenik
Marek Łyszczak

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2011

Senacka Komisja Wydawnicza

*Zdzisław Pisz (przewodniczący),
Andrzej Bąk, Krzysztof Jajuga, Andrzej Matysiak, Waldemar Podgórski,
Mieczysław Przybyła, Aniela Styś, Stanisław Urban*

Recenzent

Tadeusz Kudlacz

Redakcja wydawnicza

Barbara Majewska, Rafał Galos

Redakcja techniczna i korekta

Barbara Łopusiewicz

Łamanie

Beata Mazur

Projekt okładki

Beata Dębska

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2011

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-150-8

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Krystyna Brzozowska , Partnerstwo publiczno-prywatne w Polsce	11
Jacek Chądryński , Łódź, Łódzkie, Polska – czynniki rozwoju sektora MSP w ocenie studentów kierunku gospodarka przestrzenna UŁ	24
Niki Derlukiewicz , Wybrane przedsięwzięcia wspierające innowacyjność re- alizowane w Unii Europejskiej w kontekście budowania gospodarki opar- tej na wiedzy	33
Dariusz Głuszczuk , Krajowy Fundusz Kapitałowy jako źródło finansowania regionalnych procesów innowacyjnych w dobie gospodarki globalnej ...	42
Piotr Hajduga , Międzynarodowe uwarunkowania prawne udzielania pomo- cy publicznej w Polsce – przypadek specjalnych stref ekonomicznych ...	51
Krzysztof Kolany , Bogusław Półtorak , Ewolucja roli bazylejskich norm nadzorczych w architekturze systemu finansowego	64
Dorota Korenik , Rola banku w kształtowaniu ładu społeczno-gospodarczego regionu	74
Stanisław Korenik , Kontrakt regionalny w Polsce jako źródło finansowania polityki regionalnej – ujęcie retrospektywne	88
Andrzej Łuczyszyn , Integracja europejska w warunkach niestabilności finan- sowej – elementy wybrane	98
Anna Mempel-Śnieżyk , Problematyka rozwoju lokalnego – kwestie interpre- tacyjne	110
Katarzyna Miszczak , Procesy globalizacji i internacjonalizacji we współ- czesnej gospodarce ze szczególnym uwzględnieniem sektora przedsię- biorstw	118
Oğuz Özbek , Rethinking of regional development strategies in Turkey for pre-disaster planning	126
Małgorzata Rogowska , Procesy wzajemnego uczenia się jako istotny czyn- nik rozwoju regionów w globalizującej się gospodarce	133
Dorota Rynio , Kształtowanie się nowej przestrzeni pod wpływem procesów migracyjnych na przykładzie Polski	139
Miloslav Sasek , Rozwój migracji ludności w Czechach po 1989 roku	149
Ümmügülsüm Ter , Relationship between cultural heritage tourism and sus- tainability: case of Konya, Turkey	160
Kadriye (Deniz) Topçu , Mehmet Topçu , The effects of new consumption spaces to their environs in the process of constituting urban value	171

Mehmet Topçu, Kadriye (Deniz) Topçu , An evaluation on changing shop values by the effects of pedestrianisation	179
Kinga Wasilewska , Polska przestrzeń bezpieczeństwa wobec narastających zagrożeń	187
Malwina Wrotniak , Obecność banków w projektach realizowanych w formule partnerstwa publiczno-prywatnego	198
Alicja Zakrzewska-Półtorak , Przeobrażenia struktury gospodarczo-przestrzennej województwa dolnośląskiego w latach 2007-2009	205

Summaries

Krystyna Brzozowska , Public-Private Partnership in Poland	23
Jacek Chądzyński , Łódź, Łódź voivodeship, Poland – factors of SME sector development as a result of evaluation by students of Spatial Economy subject at University of Łódź	32
Niki Derlukiewicz , Selected actions supporting innovation taken in the European Union in the context of building knowledge based economy	41
Dariusz Głuszczyk , The National Capital Fund as a source of financing of regional innovation processes in an era of global economy	50
Piotr Hajduga , International law criteria of allocation of state aid in Poland – the case of special economic zones	63
Krzysztof Kolany, Bogusław Półtorak , Evolution of role of the Basel's regulations in the architecture of financial system	73
Dorota Korenik , The role of bank in shaping the socio-economic order of a region	87
Stanisław Korenik , Regional contract in Poland as a source of regional policy financing – retrospective perspective	97
Andrzej Łuczyszyn , European integration in the conditions of financial instability – selected items	109
Anna Mempel-Śnieżyk , Problems of local development – issues of interpretation	117
Katarzyna Mischczak , Processes of globalization and internationalization in modern economy with special attention paid to enterprises sector	125
Oğuz Özbek , Strategie rozwoju regionalnego w Turcji w aspekcie planowania systemu ostrzegania przed katastrofami	132
Małgorzata Rogowska , The processes of interactive learning as a important factor of regions development in globalizing economy	138
Dorota Rynio , Shaping new space under influence of migration processes on the example of Poland	148
Miloslav Sasek , Development of population migration in the Czech Republic after 1989	159

Ümmügülsüm Ter , Związek pomiędzy turystyką kulturalną a stabilnością rozwoju: przypadek miasta Konya, Turcja	170
Kadriye (Deniz) Topçu, Mehmet Topçu , Efekty nowych przestrzeni konsumpcji w procesie tworzenia wartości miejskiej	178
Mehmet Topçu, Kadriye (Deniz) Topçu , Ocena zmieniających się wartości sklepu w wyniku efektów przepływów pieszych	186
Kinga Wasilewska , Polish security space in the face of increasing danger ...	197
Malwina Wrotniak , Participation of banks in public-private partnership projects	204
Alicja Zakrzewska-Póltorak , Transformation of economic and spatial structure of Lower Silesian voivodeship in years 2007-2009	214

Niki Derlukiewicz

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

WYBRANE PRZEDSIĘWZIĘCIA WSPIERAJĄCE INNOWACYJNOŚĆ REALIZOWANE W UNII EUROPEJSKIEJ W KONTEKŚCIE BUDOWANIA GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY

Streszczenie: W Unii Europejskiej podejmowanych jest szereg działań i inicjatyw wspierających innowacyjność. Związane jest to z przyjęciem w 2000 r. Strategii Lizbońskiej, zgodnie z którą ugrupowanie to powinno stać się najbardziej konkurencyjną, dynamiczną i opartą na wiedzy gospodarką świata. Wprowadzie w 2005 r. Strategia Lizbońska została zmodyfikowana o cele zapewnienia bardziej zdecydowanego i trwałego wzrostu oraz większej liczby lepszych miejsc pracy, jednak jako priorytety pozostawiono budowę gospodarki opartej na wiedzy oraz wspieranie wiedzy i innowacyjności w Europie. W artykule omówiona została istota gospodarki opartej na wiedzy oraz przedstawiono wybrane działania realizowane w Unii Europejskiej na rzecz budowy takiej gospodarki.

Słowa kluczowe: gospodarka, wiedza, innowacja, projekty.

1. Wstęp

Współczesną gospodarkę charakteryzuje szybkie tempo przemian oraz nasilający się proces globalizacji. Dokonująca się w ostatnich dwudziestu latach ewolucja światowych gospodarek i społeczeństw dowodzi, że wiedza jest bardzo ważnym czynnikiem przyczyniającym się do rozwoju gospodarek [Piech, Michalski 2008, s. 63]. W związku z tym gospodarki poszczególnych państw, a także regionów podejmują działania, których celem jest tworzenie konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy (*knowledge-based economy*). Jednocześnie coraz częściej podkreśla się, że niezwykle istotnym czynnikiem, decydującym o konkurencyjności gospodarki jest jej innowacyjność, czyli zdolność do szybkiego wprowadzania nowoczesnych rozwiązań technologicznych, menedżerskich i organizacyjnych oraz przekształcenia ich w sukces gospodarczy. Warto zaznaczyć, że wpływ wiedzy oraz innowacji na rozwój gospodarki jest coraz szerzej opisywany w literaturze przedmiotu, ponieważ stają się one kluczowymi czynnikami rozwoju zarówno na poziomie przedsiębiorstwa, regionu, jak i całej gospodarki [Glinka, Pasieczny 2007, s. 39-49]. W związku z tym, wiedza i innowacje zaczynają odgrywać decydującą rolę we wzroście konkurencyj-

ności gospodarek oraz uzyskiwaniu przewagi w rozwoju społeczno-gospodarczym [Węgrzyn 2008, s. 193-202]. Organy i kraje członkowskie Unii Europejskiej, mając świadomość zachodzących procesów i chcąc uczynić gospodarkę europejską jedną z najbardziej konkurencyjnych na świecie, podejmują wiele inicjatyw, mających na celu budowanie gospodarki opartej na wiedzy.

Celem artykułu jest omówienie istoty gospodarki opartej na wiedzy oraz przedstawienie wybranych przedsięwzięć realizowanych w Unii Europejskiej w celu zwiększenia innowacyjności i konkurencyjności gospodarki.

2. Istota gospodarki opartej na wiedzy

W literaturze naukowej zagadnienie gospodarki opartej na wiedzy (GOW) określane jest w różnoraki sposób. Przykładowo L. Zienkowski określa GOW jako gospodarkę, w której wiedza staje się czynnikiem ważniejszym od nakładu i stanu środków trwałych, determinującym tempo i poziom rozwoju gospodarczego [Zienkowski 2003, s. 15]. Inni autorzy twierdzą, że GOW to ta część gospodarki, którą wyznacza wiedza technologiczna oraz oparte na niej innowacje, mogące wykorzystane w produkcji nowych dóbr i usług. Szczególne znaczenie w rozwoju GOW przypisuje się innowacjom informacyjno-telekomunikacyjnym (ICT). Ponadto GOW cechują uwarunkowania organizacyjno-instytucjonalne działalności gospodarczej, które skutecznie oddziałują na absorpcję wiedzy i innowacji oraz konkurencyjność gospodarki. Dotyczy to również sfery społecznej, w tym zwłaszcza tworzenia tzw. kapitału społecznego oraz prowadzenia odpowiedniej polityki naukowej państwa [Derlukiewicz 2009, s. 101-107]. Z kolei według OECD i Banku Światowego gospodarka oparta na wiedzy to taka gospodarka, w której wiedza jest tworzona, przyswajana, przekazywana i wykorzystywana bardziej efektywnie przez przedsiębiorstwa, organizacje, jednostki i wspólnoty, co sprzyja szybszemu rozwojowi społeczno-gospodarczemu [Dahlman, Andersson 2000, s. 11]. Do najbardziej charakterystycznych elementów gospodarki opartej na wiedzy (GOW) zalicza się [Kukliński 2001, s. 93]:

- „rozwój systemu, stwarzającego bodźce do efektywnego wykorzystania istniejącej wiedzy, kreowania nowej wiedzy oraz rozpoczynania efektywniejszych nowych działalności,
- wykształcone i przedsiębiorcze społeczeństwo, które potrafi tworzyć i wykorzystywać nową wiedzę,
- dynamiczną strukturę informacyjną, która ułatwia procesy przetwarzania i rozprzestrzeniania informacji,
- efektywny system innowacji, który obejmuje firmy, naukę, ośrodki badawcze, uniwersytety, firmy konsultingowe i inne organizacje, które współdziałając mogą sięgać do zasobów wiedzy globalnej, adaptować tę wiedzę do potrzeb lokalnych oraz wykorzystywać ją do tworzenia nowej wiedzy i technologii”.

Należy podkreślić, że w kontekście tworzenia GOW wzrasta rola kapitału intelektualnego, dzięki któremu podmioty gospodarcze zyskują tożsamość, stabilność

oraz zdolność do tworzenia i asymilowania postępu techniczno-organizacyjnego. Kapitał intelektualny jest czynnikiem wpływającym na rozwój społeczeństw, przedsiębiorstw i całych gospodarek, a jego wysoki poziom w bezpośredni sposób determinuje możliwość wykształcenia społeczeństwa wiedzy: kreatywnego, innowacyjnego, otwartego na zmiany, zdolnego do tworzenia trwałych więzi społecznych i ekonomicznych. Tylko takie społeczeństwo zdolne jest do budowania gospodarki opartej na wiedzy, której podstawą jest inwestowanie w kapitał intelektualny oraz efektywne wykorzystywanie zewnętrznych źródeł wiedzy, co pozwala na trwałe rozwój oraz tworzenie wartości dodanej na najwyższym poziomie. W literaturze nie ma jednej powszechnie przyjętej definicji GOW, większość definicji nawiązuje do zbioru cech charakterystycznych dla gospodarki opartej bezpośrednio na tworzeniu, podziale oraz wykorzystaniu wiedzy i informacji, do których zaliczyć można [Kamińska i in. (red.) 2007, s. 22]:

- znaczący udział środków przeznaczonych na badania i rozwój, usługi intelektualne, produkty i usługi informacyjne oraz telekomunikacyjne w produkcie krajowym brutto,
- rozwiniętą infrastrukturę niezbędną do wdrażania wysokich technologii,
- uporządkowany system prawny wraz ze skutecznym systemem egzekucji przepisów, zapewniający wysoki poziom bezpieczeństwa transakcyjnego (wzajemne zaufanie podmiotów rynkowych),
- efektywne włączenie się polityki społecznej w rynek, szczególnie pracy, pozwalające nadszeregować za dynamicznie zmieniającym się popytem na kapitał ludzki o określonych kwalifikacjach, zawiązujący w rezultacie margines grup społecznych nieposiadających umiejętności adaptacyjnych do coraz bardziej wymagającego rynku pracy,
- długookresową zależność sytuacji gospodarczej od jej konkurencyjności, zdeterminowanej przede wszystkim polityką gospodarczą, znoszącą bariery przedsiębiorczości i zapewniającej solidne podstawy makroekonomiczne dzięki niskiemu poziomowi inflacji oraz stabilności finansów publicznych.

Coraz częściej w wypowiedziach polityków UE czy też przedstawicieli władz rządowych poszczególnych państw członkowskich podkreśla się, że Europa musi stać się bardziej kreatywna, reagować lepiej na potrzeby i preferencje konsumenta oraz skierować swoje działania w stronę globalnych i środowiskowych wyzwań poprzez wprowadzanie innowacji. W dokumentalnym filmie z 2007 r. pt. *Klucz do innowacji* członek Komisji Europejskiej ds. Przedsiębiorstw i Przemysłu Günther Verheugen w swojej wypowiedzi zaznacza, że Europa nie posiada taniej siły roboczej ani surowców, a jedyną rzeczą, jaką dysponuje, to wiedza i kreatywność, które należy uznać za mocne strony i wykorzystać je, by stać się najbardziej innowacyjnym, najbardziej zaawansowanym technologicznie regionem gospodarczym świata [<http://ec.europa.eu>]. Dotychczas w Unii Europejskiej zostały podjęte liczne działania, mające na celu wspieranie tworzenia innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy. Niektóre z nich przedstawione są w kolejnej części artykułu.

3. Wybrane działania realizowane w Unii Europejskiej na rzecz budowy GOW

Aktywność Unii Europejskiej w dziedzinie tworzenia GOW znajduje wyraz przede wszystkim w realizowanych programach ramowych. Należy wyjaśnić, że program ramowy to zbiór tematów działalności naukowo-badawczej i technicznej zebrany w kilku dziedzinach, przewidzianych do wykonania w określonym przedziale czasu, który finansowany jest ze środków Unii Europejskiej. Dotychczas zrealizowano sześć programów ramowych, a w 2007 r. rozpoczął się siódmy. Programy ramowe realizowane były w kilkuletnich okresach. Pierwszy program ramowy obejmował lata 1984-1987 i dotyczył takich obszarów priorytetowych, jak: rolnictwo, przemysł, surowce, energia, rozwój, poprawa warunków życia i pracy oraz ochrona środowiska. Drugi program realizowany był w latach 1987-1991 i koncentrował się głównie na wspieraniu technologii informatycznych, telekomunikacji i nowych usług. W trzecim programie (1990-1994) nacisk położono także na technologie informatyczne i komunikacyjne. W latach 1994-1998 realizowany był czwarty program ramowy, który miał na celu dokonanie znacznego postępu w polepszeniu bazy naukowej i technologicznej przemysłu europejskiego. Szczególną uwagę zwrócono tu na rozpowszechnianie wyników badań i ułatwienia sprzyjające większemu zaangażowaniu w B+R małych i średnich przedsiębiorstw. Piąty program ramowy (1998-2002) obejmował takie zagadnienia, jak: tworzenie przyjaznego społeczeństwa informacyjnego, energia, środowisko i zrównoważony rozwój, promocja innowacji oraz poprawa ludzkiego potencjału badawczego. Szósty program ramowy realizowany w latach 2000-2006 koncentrował się na takich dziedzinach, jak: nauka, badania i innowacje. Natomiast siódmy program ramowy (2007-2013) jest w trakcie realizacji [Janasz 2005, s. 143-145] jest podstawowym instrumentem realizacji celu strategicznego Wspólnoty, a mianowicie przekształcenia UE w najbardziej konkurencyjną i dynamiczną, opartą na wiedzy gospodarkę na świecie, zdolną do zapewnienia trwałego wzrostu gospodarczego, stworzenia liczniejszych i lepszych miejsc pracy oraz zagwarantowania większej spójności społecznej [<http://cordis.europa.eu>]. Biorąc pod uwagę wyzwania stojące przed Europą, siódmy program ramowy ma następujące cele [<http://www.kpk.gov.pl>]:

- wspieranie współpracy ponadnarodowej we wszystkich obszarach badań i rozwoju technologicznego,
- zwiększenie dynamizmu, kreatywności i doskonałości europejskich badań naukowych w pionierskich dziedzinach nauki,
- wzmocnienie potencjału ludzkiego w zakresie badań i technologii poprzez zapewnienie lepszej edukacji i szkoleń, łatwiejszego dostępu do potencjału i infrastruktury badawczej, wzrost uznania zawodu naukowca oraz zachęcenie badaczy do mobilności i rozwijania kariery naukowej,
- zintensyfikowanie dialogu między światem nauki i społeczeństwem w Europie celem zwiększenia społecznego zaufania do nauki,

- zwiększenie współpracy regionalnej wśród uniwersytetów, centrów badawczych, podmiotów gospodarczych i władz lokalnych,
- wspieranie szerokiego stosowania rezultatów i rozpowszechniania wiedzy uzyskanej w wyniku działalności badawczej finansowanej ze środków publicznych.

Można wskazać także inne działania podejmowane w UE, których realizacja ma przyczynić się do zwiększenia innowacyjności i konkurencyjności gospodarki europejskiej. Są to np. [<http://ec.europa.eu/enterprise/innovation/>]:

- Europe INNOVA – inicjatywa Komisji Europejskiej powstała w 2006 r.; stanowiąca europejska platformę dla profesjonalnych innowatorów umożliwiającą rozwijanie oraz wymianę dobrych praktyk i idei. W ramach tej inicjatywy dostępne są także instrumenty oraz rekomendacje działań prowadzące do lepszego zrozumienia innowacyjnych wzorców w różnych sektorach przemysłowych. Celem jest ułatwienie rozwoju i wykorzystania europejskiego potencjału innowacyjnego poprzez tworzenie środowiska i warunków, w których mogą powstawać i rozwijać się przedsiębiorstwa. Do realizacji tego celu inicjatywa proponuje zakładanie związków publiczno-prywatnych oraz poprawę kierowania w takich obszarach, jak: rozwój innowacji, zarządzanie klastrami, finansowanie innowacji, normy europejskie, a także testowanie nowych narzędzi i praktyk.
- Europejskie Platformy Technologiczne – nowa inicjatywa Komisji Europejskiej, która ma wpłynąć na współdziałanie nauki i przemysłu. Platformy technologiczne odgrywają istotną rolę w zapewnieniu realizacji celów zaktualizowanej w 2005 r. Strategii Lizbońskiej i umożliwiają sprostanie wielu wyzwaniom innowacyjnym. Skupiają się na strategicznych zagadnieniach, w których wzrost, konkurencyjność oraz zrównoważony rozwój uzależnione są od postępu technologicznego. Platformy te odgrywają istotną rolę w dostosowywaniu priorytetów badawczych UE do potrzeb przemysłu, obejmują cały łańcuch zależności gospodarczych oraz zapewniają przełożenie wiedzy wygenerowanej przez badania na konkretne technologie i procesy, a docelowo na usługi i produkty nadające się do wprowadzenia na rynek. Obecnie istnieje około 30 europejskich platform technologicznych, np. Jedzenie dla Życia, Systemy Informatyczne, Europejska Przestrzeń Technologiczna itp. Podmioty z Polski, aktywnie biorące udział w europejskich platformach technologicznych, mogą m.in. uzyskać: możliwość kształtowania kierunków badań w Europie, otrzymać dostęp do wiedzy o aktualnych trendach rozwoju poszczególnych sektorów oraz nawiązać kontakty z partnerami z innych krajów europejskich w celu dalszej współpracy naukowej i komercyjnej [<http://cordis.europa.eu/technology...>; *Europejskie...* 2005, s. 2].
- PRO INNO Europe – inicjatywa Komisji Europejskiej, której celem jest stworzenie punktu centralnego służącego do analiz polityki innowacyjnej, naukowej i rozwoju w Europie, z zamiarem uczenia się od najlepszych i przyczyniania się do rozwoju nowych i lepszych innowacji. Inicjatywa ta łączy analizy oraz benchmarking funkcjonowania narodowych i regionalnych polityk wraz z poparciem

dla współpracy narodowych i regionalnych programów innowacji, aby ułatwić wspólne narodowe uczenie się i zachęcić do innowacji inne podmioty w ramach wspólnych przedsięwzięć.

- E-JUSTICE – to jeden z najnowszych projektów realizowanych w Unii Europejskiej. Jest to portal internetowy, który zawiera informacje na temat pomocy prawnej za granicą i szkoleń prawniczych, linki do baz aktów prawnych oraz rejestrów dłużników niewypłacalnych i ewidencji gruntów on-line w całej UE. Głównym zadaniem europejskiego portalu e-sprawiedliwość jest pomoc obywatelom, przedsiębiorcom, prawnikom i sędziom w UE w kwestiach prawnych dotyczących różnych państw członkowskich, na przykład, jeśli polski obywatel potrzebuje prawnika w innym kraju UE lub gdy francuski przedsiębiorca potrzebuje informacji na temat hiszpańskiego rejestru gruntów itd. Na portalu zamieszczone są linki do ustawodawstwa i praktyk we wszystkich państwach członkowskich. Będzie można również uzyskać informacje na temat pomocy prawnej. Zapewniony także ma być dostęp do prawnych baz danych [<http://e-justice.europa.eu>].

Warto też wspomnieć, że w UE realizowane są tego typu przedsięwzięcia również na poziomie regionalnym. Przykładem takich projektów mogą być:

- Regionalny Serwis Informacyjny Badań i Innowacji to inicjatywa CORDIS¹, której głównym celem jest zapewnienie informacyjnej przestrzeni pracy dla badań regionalnych i działań innowacyjnych, koncentrująca się przede wszystkim na lokalnych i regionalnych podmiotach (np. MŚP, uczelniach wyższych). Informacyjna przestrzeń pracy ma: umożliwić regionom promowanie ich lokalnego środowiska badań i innowacji oraz działalności w obszerniejszym europejskim kontekście [<http://cordis.europa.eu>].
- Europejska Sieć Innowacji Żywności (*Food Innovation Network Europe – FINE*) to kolejna inicjatywa Komisji Europejskiej, w ramach której powstała sieć europejskich regionów, które łączą swe wysiłki, zachęcając do innowacji i współpracy, aby Europa stała się najbardziej konkurencyjnym na świecie rynkiem spożywczym. Sieć FINE rozwija strategie, aby przynieść więcej inwestycji w badania i rozwój technologiczny oraz zachęca europejską, narodowe i regionalne polityki do inwestowania w B+R oraz innowacje w sektorze spożywczym, co ma prowadzić do większej konkurencyjności europejskiego przemysłu spożywczego [<http://www.networkfine.net>].
- Sieć Innowacyjnych Regionów w Europie – *Innovating Regions in Europe (IRE)* która została utworzona przez Komisję Europejską w połowie lat 90. ubiegłego

¹ CORDIS to Wspólnotowy Serwis Informacyjny Badań i Rozwoju, w którym zamieszczane są informacje o krajowych politykach i programach badawczych w poszczególnych państwach członkowskich Unii Europejskiej, krajach kandydujących, stowarzyszonych oraz krajach, które podpisały umowy o współpracy naukowo-technicznej. Można w nim także znaleźć najnowsze wiadomości dotyczące badań oraz informacje o działaniach prowadzonych przez aktualne i poprzednie prezydencje Rady Unii Europejskiej.

wieku. Zajmuje się łączeniem europejskich regionów zainteresowanych wzmacnianiem konkurencyjności, innowacyjnością i strategiami innowacyjnymi oraz wymianą doświadczeń między nimi.

Sieć IRE składa się z 235 członków (regionów) pochodzących z 27 krajów UE, a także z Islandii, Norwegii, Szwajcarii i Turcji. Przez ostatnią dekadę, regiony członkowskie IRE wygenerowały obszerny zakres doświadczeń odnośnie do regionalnych planów innowacji i działalności w zakresie wspierania innowacyjności regionów. Sieć IRE zapewnia europejskim podmiotom decydującym i praktykantom innowacji dostęp do wiedzy w całej Europie. W ramach sieci IRE utworzono trzy grupy robocze regionów, które pracują razem nad regionalnymi systemami innowacji, transferu wiedzy między uniwersytetami i przedsiębiorstwami oraz innowacyjnymi klastrami². Grupy te wypracowują rekomendacje dla polityki, które mogą zostać użyte przez innych regionalnych aktorów innowacji. Wszystkie regiony, których strategie innowacji są współfinansowane ze środków Komisji Europejskiej, automatycznie stają się członkami sieci IRE. Jednakże sieć jest otwarta dla wszystkich europejskich regionów, zainteresowanych rozwijaniem ich regionalnego systemu innowacji. Każdy region członkowski IRE jest reprezentowany w sieci przez regionalną instytucję, która ponosi koordynującą odpowiedzialność za innowacyjną politykę w regionie. Do głównych projektów realizowanych w ramach sieci IRE należy zaliczyć projekty RIS, będące główną działalnością sieci IRE, które pozwalają regionom gruntownie analizować ich systemy innowacji i decydować o strategicznych priorytetach w celu poprawienia innowacyjności gospodarki regionalnej. Wiele regionów IRE jest zaangażowanych także w projekty „Regiony Wiedzy”, mające spowodować zwiększenie i ulepszenie regionalnego inwestowania w badania i rozwój, przy czym do podstawowych kroków w promowaniu innowacji zalicza się [<http://www.innovating-regions.org>]:

- inicjujący regionalny dialog,
- bezpośrednie zaangażowanie wszystkich związanych organizacji w kształtowanie polityki innowacji,
- analizę regionalnych potrzeb i możliwości innowacyjnych,
- selekcję priorytetów w celu wspierania innowacji,
- rozwój planów działania i projektów pilotażowych.

4. Podsumowanie

Wiedza oraz innowacja zawsze były istotne w rozwoju gospodarczym, ale w GOW nabierają one jeszcze większego znaczenia. Liczne projekty, inicjatywy i działania podejmowane w UE są potwierdzeniem, jak ważne miejsce w UE zajmują innowa-

² Klastry innowacyjne to skupisko firm, dostawców, związanych z nimi instytucji i organizacji, które są wzajemnie powiązane siecią relacji o charakterze formalnym i nieformalnym oraz oparte na wspólnym rozwoju technologicznym i wspólnych rynkach docelowych.

cje, wiedza, badania i rozwój. Dzięki wykorzystaniu właśnie tych elementów Unia Europejska chce stać się bardziej konkurencyjną gospodarką na arenie światowej, zasługującą na miano nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy. Wszystkie przedstawione w artykule działania i projekty podjęte do tej pory na rzecz wspierania innowacyjności i konkurencyjności unijnej gospodarki zarówno na poziomie wspólnotowym, jak i regionalnym należy uznać za ważne. Do szczególnie ciekawych działań należy najnowsza inicjatywa Komisji Europejskiej – portal e-justice, który działa we wszystkich językach krajów członkowskich UE. Ponadto istotne przedsięwzięcia realizowane są w ramach inicjatywy Europe Innova. Należy także nadmienić, że w poszczególnych regionach UE realizowanych jest także wiele innych ciekawych działań i projektów, mających na celu poprawę regionalnej gospodarki w dziedzinie innowacyjności.

Na zakończenie warto podkreślić, że pożądana byłaby kontynuacja realizowanych inicjatyw i projektów w dłuższym okresie. Niestety bardzo często wraz z zakończeniem dofinansowania ze środków UE projekty te zostają zakończone, co z pewnością nie jest sprzyjającym zjawiskiem, szczególnie w kontekście rozwoju gospodarki opartej na wiedzy. Przykładem interesującego i istotnego (z punktu widzenia tworzenia innowacyjnej gospodarki w regionach UE) projektu, który niestety nie jest kontynuowany w pierwotnej formie, jest omówiony w artykule portal Innovating Regions in Europe (IRE). Wprawdzie można korzystać z portalu internetowego, jednakże sekretariat IRE (który działał m.in jako punkt informacyjny i tzw. helpdesk) zakończył swoją działalność z dniem 31 grudnia 2008 r. Kolejnym przykładem może być projekt FINE, który także nie jest już kontynuowany.

Literatura

- Dahlman C., Andersson T., *Korea and the Knowledge-based Economy*, OECD, World Bank Institute, 2000, s. 11.
- Derlukiewicz N., *Regionalne strategie innowacji jako czynnik wzrostu konkurencyjności regionów w Unii Europejskiej*, praca doktorska, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Wrocław 2009, s. 50-80.
- Europejskie Platformy Technologiczne. Wiedza dla wzrostu*, Wspólnoty Europejskie, Włochy 2005, s. 2.
- Glinka B., Pasieczny J., *Spoleczny kontekst innowacyjności – wybrane aspekty*, [w:] J. Bogdaniecki (red.), *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w warunkach globalnych*, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2007, s. 39-49.
- Janasz W., *Innowacje w działalności przedsiębiorstw w integracji z Unią Europejską*, Difin, Warszawa 2005, s. 143-145.
- Kamińska T., Fryca J., Majecka B. (red.), *Efektywność gospodarki opartej na wiedzy. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2007, s. 22.
- Klepka M., *Raport z inwentaryzacji Regionalnych Strategii Innowacji (RIS) w Polsce*, Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE, s. 5.
- Kukliński A., *Gospodarka oparta na wiedzy – trylogia OECD*, [w:] A. Kukliński (red.), *Gospodarka oparta na wiedzy. Wyzwanie dla Polski XXI wieku*, Warszawa 2001, s. 93.
- Piech K., Michalski T., *Konkurencyjność Polski w procesie pogłębiania integracji europejskiej i budowy gospodarki opartej na wiedzy*, SGH, Warszawa 2008, s. 63.

Węgrzyn G., *Innowacyjność w gospodarce opartej na wiedzy*, [w:] K. Miszczak, Z. Przybyła (red.), *Nowe paradygmaty gospodarki przestrzennej*, Biuletyn KPZK, z. 236, PAN, Warszawa 2008, s. 193-202.

Zienkowski L., *Gospodarka „oparta na wiedzy” – mit czy rzeczywistość?*, [w:] L. Zienkowski (red.), *Wiedza a wzrost gospodarczy*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2003, s. 15.

Źródła internetowe

<http://cordis.europa.eu>.

http://cordis.europa.eu/technology-platforms/home_en.html.

<http://ec.europa.eu/enterprise/innovation>.

<http://e-justice.europa.eu>.

<http://www.innovating-regions.org>

<http://www.innovationrelay.net>.

<http://www.integris.net.pl>.

<http://www.kpk.gov.pl>.

<http://www.networkfine.net>.

SELECTED ACTIONS SUPPORTING INNOVATION TAKEN IN THE EUROPEAN UNION IN THE CONTEXT OF BUILDING KNOWLEDGE BASED ECONOMY

Summary: In the European Union, which wants to meet the challenges of the globalization and make the European economy one of the most competitive in the world, a number of actions and initiatives are taken to support innovation. The article describes the issue of knowledge based economy and presents some of the actions implemented in the European Union to build such an economy.